

Röntgenhoitajan tietojärjestelmäosaamisen kehittäminen. Perehdytysopas ja -ohjelma kuvantamisen hoitohenkilökunnalle

Oksanen Vesa, Röntgenhoitaja (Yamk), PPSHP päivystysröntgen, vesa.oksanen@ppshp.fi

Asiasanat: kehittäminen, käyttäjälähtöisyys, perehdyttäminen, röntgenhoitaja, osaaminen, tieto-järjestelmät

KEHITTÄMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

Röntgenhoitaja käyttää työssään päivittäin erilaisia tietojärjestelmiä. Niiden käytön hyvä hallinta on tärkeä osa-alue röntgenhoitajan työssä. Informaatioteknologian hallitseminen ja sen hyödyntäminen tuo haasteita röntgenhoitajien osaamiseen tulevaisuudessakin. [1]. Kehittämistyön taustalla oli toimeksiantajan toive kartoittaa röntgenhoitajien osaamista kuvantamisen tietojärjestelmien käyttäjinä. Kehittämistyö voi alkaa organisaation kehittämistarpeista tai halusta saada muutoksia aikaan [2].

Tein kehittämistyön yhteistyössä Pohjois-pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa, joka on myös toimeksiantaja (Järjestelmäpalvelut) ja Oulun ammattikorkeakoulun kanssa. Halusin myös itse kehittää ja syventää osaamistani kuvantamisen tietojärjestelmien käyttäjänä. Kehittämistyö oli osa sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen ylempää ammattikorkeakoulututkintoa.

Kehittämistyön tarkoituksena oli käyttäjälähtöisesti kehittää röntgenhoitajien perehdytystä kuvantamisen tietojärjestelmiin. Tavoitteena oli, että uuden perehdytysoppaan avulla röntgenhoitajat voivat syventää ja kehittää ammatillista osaamistaan kuvantamisen tietojärjestelmien käyttäjinä.

MENETELMÄT

Kohderymänä olivat järjestelmäpalveluita käyttävät röntgenhoitajat PPSHP:n sairaaloissa ja ympäristökuntien terveyskeskuksissa. Kehittämistyö toteutettiin käyttäjälähtöisesti kehittämistutkimuksena ja kolmivaiheisena. Vaiheessa I kartoitettiin strukturoidulla Webropol -kyselyllä röntgenhoitajien (N=76) tietojärjestelmäosaaminen ja kehittämistoiveet. Aineisto analysoitiin Webropol -raportointityökalulla.

Vaiheessa II kyselyn tulokset esitettiin osastonhoitajille (N=7) ja asiantuntijaryhmälle (N=3) suorilla jakaumilla ja ristiintaulukoinnilla. Asiantuntijakeskusteluissa nousi esille yhteisesti sovittavat kehittämistarpeet ja niiden pohjalta tuotettiin uutta perehdytysmateriaali RIS- ja PACS-järjestelmiin sähköiseen muotoon.

Vaiheessa III röntgenhoitajat (N=3) perehtyivät uuteen perehdytysmateriaaliin, jonka jälkeen he arvioivat materiaalia ryhmähaastattelussa. Röntgenhoitajien arviointien pohjalta tehtiin tarvittavat muutokset perehdytysmateriaaliin.

Avoimet kysymykset, asiantuntijakeskustelut ja röntgenhoitajien ryhmähaastattelu analysoitiin sisällön analyysillä. Asiantuntijakeskusteluissa käytettiin Open Space -tekniikkaa, joka on avoin keskustelumenetelmä. [3,4,5].

TULOKSET

Röntgenhoitajille tehdyn kyselyn perusteella voidaan todeta, että röntgenhoitajat hallitsevat päivittäin käyttämänsä tietojärjestelmien toiminnot hyvin, mutta harvemmin käytettäviä toimintoja huonosti. Tietojärjestelmien perehdytykseen toivottiin systemaattisuutta ja uutta perehdytysmateriaalia.

Kehittämistyön tulokset ovat sähköisessä muodossa olevat perehdytysopas RIS- ja PACS-järjestelmiin ja systemaattinen perehdytysohjelma kuvantamisen hoitohenkilökunnalle. Kuvantamisen toimialueelle valittiin kolme vastuuhoidtajaa, joiden tehtäviin kuuluu systemaattinen perehdytys ja uusista toiminnoista tiedottaminen.

KEHITTÄMISTYÖN HYÖDYNTÄMINEN

Tuotetun perehdytysmateriaalin avulla röntgenhoitajat pystyvät itsenäisesti syventämään ja kehittämään osaamistaan kuvantamisen tietojärjestelmien käytössä. Materiaalin avulla nimetyt vastuuhoidajat voivat systemaattisemmin perehdyttää uusia röntgenhoitajia. Röntgenhoitajien hyvä osaaminen kuvantamisen tietojärjestelmien käytössä nopeuttaa potilaan hoitoa, vähentää turhia tutkimuksia, jolloin potilas säästyy turhalta säteilyaltistukselta sekä säästää yhteiskunnan menoja terveydenhuollossa.

Tuotetut materiaalit voidaan muokata radiologeille, lähetäville lääkäreille, potilaskuljettajille ja muille kuvantamisen tietojärjestelmiä käyttäville soveltuviksi.

LÄHTEET

- [1] Luotolinn-Lybeck, H. 2011. Röntgenhoitajan tulevaisuuden osaaminen. Teoksessa P. Nygren & R. Nurminen (toim.) Tulevaisuuden osaaminen varsinais-suomen sairaanhoitopiirissä. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 114. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy - Juvenes Print, 70-79.
- [2] Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- [3] Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- [4] Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin osallistamiseen ja tiedontuotantoon. 3. korjattu painos. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy - Juvenes Print.
- [5] Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 9. uudistettu laitos. Vantaa: Hansaprint Oy.

